

en. De Auteur  
eenig gegeven  
die het hem  
ken zin is di

de heer Gewin  
heeft aan de  
folklore tot nu  
notatie vinden  
zij heeft opge-  
lers bekend is  
ging komt, dat  
folkloristische  
ijke psycho, is  
beteekenis,  
g, dat het ons  
voorstellingen,  
leven hun rol  
tal niet anders  
p een bepaalde  
chillende onbe-  
tergrond geeft.  
Auteur, dat  
volksverhalen  
mededeeling  
kroniekmatigen  
ik, dat de lee-  
bij gewonnen  
eg had gevolgt  
de resultaten  
even. Dat het  
geschaad zou  
het materiaal  
en was, en het  
strengen vorm

oek toegevoegd  
erzoekingen in  
urdeering lezen  
meerden vorm  
en putten voor

C. T.

## ERKEN.

oral in de wereld  
oorlog tamelijk  
gekend worden  
in tot een ver-  
kerkengroepen  
de staande kerk",  
waarmede wij  
int in den kring  
te nopen niet  
vreest n.l., dat  
uiele vereeniging  
laat de immer  
ullen versterken  
et mee met de  
de United Pres-  
reeds vroeger een  
vaardigen op de  
Kennedy Cat-  
tish Church  
and Refler-  
orienteeren kan  
bevorderen in  
vrije kerk van  
erziening van de  
Confessie, The  
a. Sir Donald  
ersiteit van Glas-  
boekje onder des  
leinen Cate-  
Wij moeten in de  
etoogt hij, gelijk  
iften, "standards"  
in hun taal. Wij  
licht, dat sinds  
Gods Woord tot  
kerken in onze  
dere talen, gelijk  
Hij acht het de  
den in een taal.

er de Schotsche  
i", de edele uit-  
eer van ons ge-  
gewikkeld geloof  
ne, K.) vernietig-  
en, en nu moet  
kerk in om ook  
houden aan die

illen maken aan  
d: leert dan om  
idt het in in de  
es in de kringen  
ij een evenveel  
nt mij niet onge-  
enten houdt met  
oorvaderlijke leu

de voorvaderlijke  
een harten kamp  
n de verwildering  
ter eener zijde  
ebied der onthou-  
nomen; doch nu  
freigt het ontzag  
het wedden. Zoo  
De Record" en  
De landswetten

verbieden het op straat, maar op alio manieren kan  
worden „gespeeld“. Alle speculatie met inbegrip van  
alle wedden en hazardspel wordt onduidelijk als  
zonde gekenscheid. Het groot gevaar is, dat de speel-  
woede de plaats heeft ingenomen van de drankzonde.

Nog wijst op verslapping der voorvaderlijke zede in  
Schotland de klachte uit dat eenmaal zoo bijzonder  
gezegd land, dat terwijl bijna in alle landen van Europa  
de wetgeving zich bemoeit met de bevordering van  
de Zondagsrust, als Hongarije, Slovaakië, Tsecho-Slova-  
kië, om als scherpe tegenstelling deze landen te  
noemen, die haar haast niet kenden, juist de Zondags-  
rust en in verband daarmee de Zondagsheiliging in  
Schotland hand over hand afnemen. Hoe is 't mogelijk,  
zoo vraagt een Schot, dat wij Schotten er naar schijnen  
te haken om „onzen Engelschen Zondag“ uit te ruilen  
tegen dien van het vasteland; terwijl juist het vaste-  
land steeds meer overtuigd schijnt te worden van het  
heilzame dat er schuilt in den Engelschen Zondag.

Lees ik zoo de stemmen uit Schotland, dan klinkt  
mij daaruit geen blijde toon van opgewekte stemming.  
We weten dat het angelsaksische ras, vooral als Amerika  
aan het woord is, niet vrij te pleiten is van een opper-  
vakkig optimisme, dat bijzonder eigen is aan alle prac-  
ticisme; dat nu in aanmerking nemende zegt ons deze  
weinig opgewekte toon waarlijk niet veel goeds omtrent  
het geestelijk leven van den tegenwoordigen tijd in  
Schotland. Ik las o.a. een overzicht, gegeven van den  
„huidigen toestand van Kerk en Volk in Schotland“,  
als vrucht van een schouw, gedurende heel een jaar  
gehouden over het christelijk leven in de industriële  
milieus, van uit het gezichtspunt der kerk en van  
buiten de kerk genomen. Dat overzicht bestond uit drie  
hoofdstukken met onderscheiden onderdeelen. De drie  
hoofddeelen hadden ten titel: indrukken, gevolg-  
trekkingen, wenschen. „De Record“ wenschte  
wel, dat zulk een schouw werd gehouden door een daartoe  
benoemde commissie, die ook nog in oogenschouw  
zou hebben te nemen vraagstukken, waaraan in dit over-  
zicht de aandacht niet was geschenken. Deze periodiek  
acht dat zoo'n commissie wel een dik halfjaar noodig zou  
hebben om haar taak eenigszins volledig te kunnen  
volbrengen.

Nu werd een overzicht gegeven van hoe een leek de  
dingen zag en hoe een predikant daarover oordeelde.  
De hoofddruk is dat er veel, zeer veel, is te doen;  
dat er veel werk is aan den winkel voor de ambts-  
dragers en de leken beiden; dat er veel te wenschen  
overblijft.

Onder de rubriek „boekbespreking“ trof mij  
in ditzelfde Aprilnummer van de Record een aard-  
ige vergelijking, gevolgd door een zeer behartigings-  
waardige waarschuwing. Het ontbrak, zoo ving zij aan,  
pegrim in Bunjan's roze op zijn weg niet aan vriend-  
delijke raadgevers en gezelschap, en zoo gaat het den  
Christen in den tegenwoordigen tijd eveneens. Zijn  
„helpers“ zijn inderdaad zoo talrijk, dat hij gevaar loopt  
eer van dezen alderlijkelijk te worden dan dat zij hem  
zouden dienen, gelijk dit toch moet zijn, Gods Woord  
bij het licht des Geestes beter te leeren verstaan.

\* \* \*

Omtrent de samenstelling van een nieuw gezangboek  
voor vijf kerken in Groot-Britannië en Ierland, kan ik  
keraverbond nuwens mededeelen. Zooeven toch ontving  
ik daaromtrent inlichtingen op mijn verzoek van den  
Secretaris der Engelsch-sprekende afdeling van de  
Welsh Calvinistische-methodist of Presbyterian Church of  
Wales. Ten overvloede herinner ik, dat wij met deze  
kerk correspondentie onderhouden, die echter in de  
laatste jaren al zeer onregelmatig is. De naam dezer  
kerk is veranderd. Deze naamsverandering is geen ver-  
schieting. De combinatie Calvinistische-methodist was wel  
wat vreemd, hoewel verklaarbaar door de historie. Wij  
weten immers, dat van de beide vaders der Metho-  
disten de een meer Calvinistisch was en de ander  
meer methodistisch. Op de kerk van Wales stond oorspronkelijk meer het Calvinistisch stempel. Dit heeft wat  
de kerkregering betreft gedomineerd. Ik spatieer  
het woord kerkregering, omdat ik vrees, dat  
inzake de leer er eerder verslapping dreigt dan verster-  
king is te verwachten van het Calvinistisch karakter.  
Ook ten opzichte van deze kerk blijft van kracht de  
opdracht van Utrechts Synode, dat de D.D. voor de  
correspondentie zich voortdurend op de hoogte moeten  
stellen van den toestand in de kerken waarmede onzer-  
zijds correspondentie wordt onderhouden. Om dit te  
kunnen doen is het zeer te wenschen, dat dezen zomer  
een paar van onze mannen zullen zijn op het Concilie  
van de Presbyterianische Alliantie, dat in de hoofdstad  
van Wales Cardiff zal vergaderen.

Deze kerkgemeenschap bestaat uit een tweetalig  
ledental. Het eene gedeelte spreekt Welsh, het ander  
Engelsch. Onze afgevaardigden naar Schotland hebben  
eenzelfde ervaring opgedaan in de Free Church. Toen  
zij een dienst bijwoonden in het Celtic, stonden  
zij verbaasd over het feit, dat dit geheel onversta-  
baar was voor degenen die een Engelsche preek goed  
kunnen volgen. Zoo nu slaat het ook met het Welsh.  
Deze beide talen verschillen minstens evenveel van  
het Engelsch als de Friessche taal onderscheiden is van  
het Nederlandsch. In de kerk van Wales spreekt men  
zelfs van twee secties. Ik had mij gewend tot den  
Secretaris van deze kerkgemeenschap. Hij bleek mij de  
Secretaris te zijn van de Welshse section. In  
antwoord op mijn schrijven, dat informeerde naar het  
kerkgezag in deze kerk, schreef mij de Secretaris van  
het Engelsch sprekend deel. Uit dit schrijven nu vernam  
ik, dat de Presbyterian Church of Wales  
— haar tegenwoordige naam — in samenwerking met  
de staande kerk van Schotland, de United Free  
Church aldaar, de Presbyterian Church van  
Ierland en de Presbyterian Church van Eng-  
land, bezig is een nieuw gezangboek samen te  
stellen. Het beoogt een revisie te zijn van het oude  
gezagboek en dat ook nu nog in gebruik is in meer  
dan een van de Presbyterianische kerken. De  
laatste hand is aan deze revisie gelegd en het nieuwe  
gezagboek zal in dezen zomer worden onderworpen  
aan het oordeel van de Synodes der vijf genoemde  
kerkgemeenschappen. Dit nieuw gezangboek bevat geen  
psalmen, aangezien in Schotland de psalmen para-

fraseeringen zijn van de ontijdende psalmen der Heilige  
Schrift. De psalmen die in Schotland worden gezongen  
sluiten zich zeer nauw aan bij de woorden in den  
Bijbel. Toch bevat deze nieuwe bundel eenige psalm-  
hymns en paraphrases ter gemootkoming aan het  
sterk verlangen van Engeland en Wales.

De commissie met de samenstelling van dit nieuwe  
gezagboek heeft eenstemmig besloten op de  
aanstaande Synodes, te houden in de maand Juni,  
sterk aan te dringen op de invoering daarvan in de  
genoemde kerken.

Daarbij werd overwogen, dat het tegenwoordig hymn-  
boek (gezagboek) al dertig jaar oud is en een  
nieuw broodnoodig was.

Enkele kerken in Wales zingen de psalmen, waartoe  
zij een afzonderlijk Psalmboek gebruiken; echter zij  
gebruiken daarbij niet de rythmische overzetting, die  
in Schotland in gebruik is. Ook zijn er kerken waarin  
men in 't geheel geen psalmen zingt. In de kerk van  
Sydney O Morgan, den man belast met de saam-  
roeping van de commissie uit de Engelsch sprekende  
kerken, wordt the Revised vertaling van de Psalmen  
gebruikt, doch over 't geheel slechts in de morgen-  
godsdienstoefening.

\* \* \*

In Amerika zijn twee bijzonder groote conferenties  
gehouden. De eerste was een zendingsconferentie van  
28 Januari tot 2 Februari. De grootste van dit karakter  
na die van Edinburgh in 1910. Men bedenke, dat het  
drie-vierde deel van al den zendingsarbeid over de  
wereld gedreven wordt en van de kosten gedragen  
door de Vereenigde Staten en Canada. Op deze confe-  
rentie waren ook gasten uit Europa en wel uit Groot-  
Britannië, Frankrijk, Duitschland, Nederland en Zweden,  
terwijl veel arbeiders van de zendingssterren uit heel  
de heidenwereld tegenwoordig waren. Ongeveer vier  
duizend afgevaardigden vertegenwoordigende vijf-en-  
tachtig zendingscorporaties en daaronder voor een derde  
deel vrouwelijke arbeiders waren getuige van de opening  
dezer conferentie. Nog zij opgemerkt, dat de Vereenigde  
Staten en Canada samen ongeveer 19000 zendelingen in  
het veld hebben en dat de uitgaven klommen tot de  
som van ongeveer twintig millioenen gulden. Verder deel  
ik geen bijzonderheden mede, hoe veel van deze confe-  
rentie ook te schrijven zij, opdat ik niet eens anderen  
veld afweide, echter nog ééne mededeeling waardoor  
ik weer van dit veld op het mijne terugspring. Open  
en rond spreken de zendelingen als hun meening deze  
schrikkelijke beschuldiging uit tegen de zoogenoemde  
Christelijke wereld, dat de godsdienstige en zedelijke  
verwilderde en laksheid van menigten beiden van man-  
nen en vrouwen voor het heden de meest formi-  
dabele hinderpaal is voor den voortgang van  
den Christelijken zendingsarbeid onder de niet Christe-  
lijke volkeren, uit welke midden in den tegenwoordigen  
tijd duizenden van jonge menschen reizen in de dus-  
genoemde Christelijke wereld en thuis gekomen mede-  
deelen wat zij daar zagen en leorden.

De andere groote vergadering betrof de opvoe-  
ding; zij was dus een opvoedkundig congres, gedurende  
een week gehouden te Cincinnati Ohio; op dit  
congres waren vertegenwoordigers uit alken staat der  
Vereenigde Staten, ten getale van dertien duizend;  
de grootste vergadering van „schoolmasters“ die de  
afgevaardigde uit Grand Rapids ooit had gezien. Mis-  
schien maakt een lezer de opmerking, dat ik dikmaal  
wel wat gelijk op een kievitsoeker, maar dan op een  
onervarene, die 't altijd over de sloot zoekt en niet  
op het land waarop hij loopt, alsof ze daar niet zijn  
te vinden. Ter geruststelling deel ik ook nu mee, dat  
er op mijn eigen veld genoeg is te vinden zonder mij  
te begeven op dat van de school of van de zending.  
Het verslag dat ik in The Leader van Maart over  
dit congres las biedt mij stof genoeg voor mijn eigen  
rubriek. Het congres sprak de meening uit, dat het  
godsdienstonderwijs op de Openbare School in Amerika  
niet kan gemist worden, overmits het gezin, de kerk en de  
Zondagschool nog meer zouden kunnen en moeten doen,  
dan zij alreede doen, om de kinderen des volks die kennis  
bij te brengen welke zij noodig hebben tot de vorming  
van hun karakter. Het congres is dankbaar voor wat deze  
drie reeds doen, doch oordeelt, dat er meer moet  
worden gedaan. Het wil geen neutraal onderwijs met een  
of twee uur godsdienstonderwijs daanwezen. Het wenscht  
beslist Christelijk onderwijs in alle de vakken. Het  
wenscht Christelijk nationaal onderwijs. Ik ga voorbij  
aan hetgeen dit congres aan critiek oefent op de  
overlading; aan hetgeen het eischt, zal het onderwijs  
praktisch zijn. Kostelijke dingen worden daaromtrent  
gezegd. Doch over de sloot mag ik niet gaan eieren  
zoeken. Het congres oordeelt dus, hoezeer waar is, dat  
in de eerste plaats de ouders geroepen zijn hun kinderen  
op te voeden in de vrees des Heeren; en het dankbaar  
erkent, dat deze opvoeding in vele gezinnen wel degelijk  
wordt gegeven; en constateert, dat vele kerken hebben  
ter hand genomen de onderwijzing der jeugd in de  
dingen van Gods koninkrijk en vele predikanten de  
noodzakelijkheid daarvan wel degelijk toestemmen, de  
dominees voor het meerendeel menschen zijn die het erg  
druk hebben. Daarom, hun bemoeienis, zoonin als de  
zorge der ouders genoeg in onzen overbezette tijd,  
zoo blijft er dan een grootsche taak voor de Openbare  
School en zij is: niet dit noodige werk uit de hand  
der ouders en der predikanten te nemen, maar aan te  
vullen en te doen, wat de beide eersten reeds doen,  
maar nog niet genoeg. Wel wordt de Bijbel in de  
scholen in Amerika gelezen; wel is de school-atmosfeer  
opbouwend, de leer en leesboeken, de liederen die  
worden gezongen, heel het school-materiaal prikkelen  
wel tot een beter leven, 't wordt dankbaar erkend, maar  
't is niet genoeg: het congres wenscht, dat het Openbaar  
onderwijs worde gegeven in positief Christelijken zin.  
Is 't niet een opmerkelijk geluid, dat vernomen wordt,  
opklinkend uit een vergadering van dertien duizend vier-  
honderd en negentig „schoolmasters“ der Public School,  
verklarend, dat de „opvoeders“ bereid zijn zulk een ge-  
wenscht onderwijs te geven?

\* \* \*

Van tijd tot tijd wees ik op het werk van den  
Deutschen Hilfsbundes für Christliches  
Liebeswerk im Orient, E.V., waarvan het gratis

aan te vragen maandblad Sonnen-aufgang, uitge-  
geven te Frankfurt am Main, Fürstenerberger-  
strasse 115, nog steeds mededeelingen doet. Ook nu kom  
ik daarop terug met dankbare erkentenis voor 't geen  
zelfs in dezen tijd nog door Deutsche Christenen voor  
de arme Armeniërs en andere Christelijke volksdeelen  
in het Turksche rijk wordt gedaan. Te midden van de  
Mohammedaanse wereld van het nabije Oosten leven  
nog eenige duizenden Christenen, resten van overoude  
tijden van sektarische groepen uit de dagen der oecume-  
nische concilies. Veel te min wordt aan die martelaars-  
kerken, die zoo betrekkelijk nabij de groote Christelijke  
kerken leven en lijden, gedacht en gedaan. Eere aan de  
Duitschers, die het werk der leniging van hun nood,  
van de prediking van het Evangelie onder hen zijn  
aangevangen en hebben voortgezet onder de meest zware  
omstandigheden. Men kan weten, dat velen der Christe-  
nen zijn uitgeweken naar Europa; vooral naar Thracië  
en Bulgarije. Ook daarheen zijn de arbeiders en arbeid-  
sters der Deutsche hulpvereeniging hen gevolgd. Daar  
werken zij onder hen en ook onder de vele Mohammeda-  
nen, die in dit duistere deel der Christenheid in het  
Zuid-Oosten van Europa leven. Doch ook in Syrië zetten  
zij nog voort hun werk onder de vele weezen en armen  
die ontkomen zijn aan de Turksche slachtingen.  
Thans maken de armen in Voor-Azië zeer zware tijden  
door. De winter was er in tegenstelling met hier zeer  
koud en dat zegt daar zooveel. De Joden-Zending der  
United Free Church maakte ook melding van den zeer  
kouden en ongunstigen winter in Galilea pas doorleefd.  
En in het nabije Oosten en in Philopel, Sofia en  
andere centra's van Oostersche Christenen en Mohamme-  
danen zet deze vereeniging haar arbeid met tancie vol-  
harding voort. Die arbeid is in en onder een Mohamme-  
daanse wereld zoo bijzonder zwaar. Hij wordt in  
Syrië nog gewerkt in Cawalla, Aleppo, Marasch  
en Beiroet. Door soepitudoelingen tracht deze ver-  
eeniging den honger van honderden te stillen. Aandoen-  
lijk is te lezen hoe dankbare ouders in Duitschland,  
dankbaar voor behoud, herstel en bewaring hunner  
kinderen, gaven zenden voor dezen arbeid. Waarlijk zij  
die hier werken in zulk een gevaarlijke omgeving onder  
de Turken, deze mannen en vrouwen, zij zijn helden en  
heldinnen. Welk een blijde geloofsmoed, en welk een  
sterk geloofsvertrouwen spreekt niet uit hun brieven!

\* \* \*

Rudolf Steiner, de stichter en leider van de  
anthroposofische beweging is op den leeftijd van 64 jaar  
te Dornach bij Basel gestorven. Hij was met groote  
gaven begiftigd en trok daardoor reeds vroeg de opmerk-  
zaamheid. Weetgierig als hij was wierp hij zich op de  
natuurwetenschappen, die juist in opkomst waren. Als  
vrucht daarvan verscheen van hem een uitgave van  
Goethes werken op het gebied dezer wetenschappen.  
Toen stond hij nog vreemd, zoo niet vijandig, tegen-  
over het Christendom. Daarna kwam hij onder den  
invloed van de beide Theosofische leidsters: madame  
Blavatzky en Annie Besant, en nam de leiding  
dezer beweging voor Duitschland op zich in de jaren  
1901—1913. Daarop scheide hij zich van de theoso-  
fische beweging af en werd de leider van de anthro-  
posofische vereeniging. Toen kreeg zij twee  
centra's: één te Dornach, waar het Goetheanum  
gevestigd werd naar het ontwerp van Steiner; dit ver-  
brandde in 1923. Het tweede centrum vormde zich te  
Stuttgart, alwaar de zoogenoemde Waldorfs-  
chule, een klinisch-therapeutisch Instituut en de  
hoofdzetel van de „Christengemeenschap“ zich bevinden.  
Na den oorlog hield hij op vele plaatsen in het binnen-  
en buitenland voordrachten. Slechts kleine groepen volg-  
den hem. In den laatsten tijd liet hij de propaganda  
over aan ijverige volgelingen. 't Is moeilijk te zeggen  
waarin de kracht van dezen bizonderen man gelegen  
heeft. Het Christendom, dat Steiner er met de haren  
bijgesleept heeft in zijn bespiegelingen, heeft niet veel  
Christelijks meer en beteekent misschien wel het meest  
als bewijs hoe ziek onze tijd is, dat zulke uitingen  
van den menschelijken geest gansche groepen nog kunnen  
binden.

Steiner had het plan gevormd om den verbranden  
tempel weer te herbouwen op den zoogenamen  
Bluthügel bij Dornach, waaraan voor de Zwitsers  
een rijke historische herinnering verbonden is. Hij stelde  
zich voor een nieuwen tempel te bouwen, tachtig meter  
lang en breed en veertig hoog, en dat alzoo het mach-  
tigste gebouw van Zwitserland zou worden. Heem-  
schut heeft zich daartegen ten sterkste verzet. 't Is  
nu best mogelijk, dat dit plan van Steiner door zijn dood  
niet zal doorgaan. De „Frankfurter Zeitung“ meent,  
dat de tegenstand der Zwitsers, in Heemschuts protest  
bij de regeering tegen dezen tempelbouw openbaar ge-  
worden, maar al te goed is te verklaren. Want als de  
geest dit lichaam zal hebben verlaten, dan zal, naar  
zijn oordeel, deze tempelbouw nog eens als een  
monstrum daar staan in de toekomst.

\* \* \*

In Spanje met zijn vele millioenen inwoners zijn  
ongeveer evenveel Protestanten als in België, tegen  
de dertig duizend. Hoewel het Protestantisme eenigen  
voortgang maakt en God de Heere de prediking van  
't Evangelie in de Haute Arragon van uit Zuid-Frankrijk  
op wonderlijke wijze heeft geleid en met Zijn zegen ge-  
kroond, het is toch nog zoo zwak en heeft nog hoe-  
genamd geen invloed geoefend op den volksgeest, wat  
niet met dezelfde woorden kan worden verzekerd van  
het Protestantisme in België. In den laatsten tijd heeft  
men talken weer gelegenheid om van Roomsche  
stoutigheden melding te maken; dan van uit Polen  
en de Oostzeeprovincien en nu weer van uit Spanje  
en Italië. In Italië heeft de vriendschap tusschen den  
renegat Mussolini en den paas reeds haar schade-  
lijke gevolgen. De reactionaire regeering heeft de  
jeugdorganisatie onder de Protestanten bij be-  
sluit der Overheid opgebeven, en wel op grond, dat  
zij een oproerige organisatie zoude zijn. Een  
sterk staalje van Roomsche onverdragszaamheid in  
Spanje nu wordt medegedeeld door Ds Theodor  
Friedner. In het stedeke Ibañeta, van de  
provincie Estremadura, stierf in Februari een lid  
van de evangelische gemeente, dat zijn verlangen had